

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: zonder kleerscheuren door de beëdiging

10 dagen

De tijd vliegt voorbij, over 10 dagen gaat gemeentelijk Nederland ter stembus om de gemeenteraad voor de periode 2022 – 2026 samen te stellen. Vanwege de Tijdelijke wet verkiezingen Covid-19 mag op maandag en dinsdag ook al worden gestemd.

Kandidatenlijsten zijn al vastgesteld en na dat moment vlogen hoog geplaatste kandidaat-raadsleden alsnog uit de bocht door minder plezierige berichten over hen in de pers.

Omdat een kandidatenlijst voor de duur van 4 jaar in beton is gegoten kan die kandidaat niet alsnog van de lijst worden verwijderd. Iedereen op de vastgestelde kandidatenlijst is in potentie raadslid voor de periode 2022 – 2026. Dat staat los van diens handel en wandel.

En daarna

De lokale democratie heeft zijn werk gedaan, met als resultaat een gemeenteraad in de samenstelling voor de periode 2022 – 2026.

Over 24 dagen is het zover: dan treedt de raad in huidige samenstelling af en op hetzelfde moment treedt de raad in nieuwe samenstelling aan. Uiteraard niet in de gemeenten waar onlangs een herindeling plaatsvond.

Nadat op 21 maart de uitslag van de verkiezingen is vastgesteld krijgen griffiers en hun griffiecollega's het druk, om niet te zeggen: heel druk.

Tussen 21 maart en 30 maart moet er nog van alles gebeuren. Fouten kan de griffier zich niet permitteren, deze kunnen hun weerslag hebben tot de volgende raadsverkiezingen.

Het benoemde raadslid

Raadsleden worden in hun functie benoemd door de voorzitter van het centraal stembureau. De benoemde heeft een termijn van 10 dagen om na te denken of hij de benoeming wil aannemen. Als het antwoord luidt “ja ik wil raadslid worden” dan begint het proces dat moet leiden tot het raadsbesluit inzake toelating tot de raad. De raad benoemt dus niet, maar laat toe.

Het benoemde raadslid moet een uittreksel uit de Basisregistratie personen (Brp) inleveren. Ook moet hij duidelijk maken welke functies hij uitoefent. En daarna is de gemeenteraad aan de beurt, daarbij ondersteund door de door de raad ingestelde commissie onderzoek geloofsbrieven.

Het onderzoek

De Kieswet bepaalt dat de raad moet onderzoeken of elkeen die de benoeming tot raadslid heeft aanvaard wel tot de raad kan worden toegelaten. Waaraan toetst de raad, dat is de (grote) vraag. Onderliggende vraag is of artikel V4 Kieswet prominent op tafel ligt bij de commissie onderzoek geloofsbrieven. Gebruikelijk is om een brede blik te werpen op de functies die het aanstaande raadslid uitoefent. En daar bij de vraag centraal te stellen of functie X wel verenigbaar is met het raadslidmaatschap.

De term “schijn van belangenverstremgeling” ligt op tafel voordat de eerste slok koffie is gedronken. Niemand stelt de vraag of de raad überhaupt wel mag toetsen aan (schijn van) belangenverstremgeling in het kader van de toelating tot de raad.

Kieswet bepaalt: limitatief

En dan gaat het mis, want deze toets wordt niet door de Kieswet voorgeschreven. De Kieswet kent een uiterst beperkte toets, deze heb ik in een eerdere Nieuwsbrief al genoemd.

Voor de goede orde herhaal ik hem hier.

De toets die de raad uitvoert gaat niet verder dan leeftijd, ingezetenschap, al dan niet ontzet zet zijn uit het kiesrecht en de aanwezigheid van onverenigbare betrekkingen als genoemd in artikel 13 lid 1 Kieswet.

Verder mag de raad niet gaan, ook al adviseert een belangenvereniging voor gemeenten om onnavolgbare redenen om dat wel te doen.

Als een benoemd raadslid aan de criteria voldoet, zit er voor de raad niets anders op dan diegene tot de raad toe te laten. De raad gaat immers niet over zijn eigen samenstelling.

Dit geldt ook als betrokkene als journalist in dienst is van een lokaal opererend nieuwsblad. Dat betrokkene als raadslid toegang tot informatie kan krijgen die interessant is of kan zijn voor zijn rol als journalist doet daar niets aan af.

Ingezetenschap

Er zijn ook dit keer personen op kandidatenlijsten gezet die buiten de betreffende gemeente woonachtig zijn. Zij hebben er bij kandidaatstelling voor getekend dat zij tijdig in de gemeente zullen zijn gevestigd om te kunnen voldoen aan het vereiste van ingezetenschap als bedoeld in artikel 10 Gemeentewet.

Hoe te handelen met de tot raadslid benoemde persoon die op 21 maart nog (ver) buiten de gemeentegrens woont en eind van diezelfde week blijkens de Brp maar zo is ingeschreven op een adres in de (onze) gemeente? Mag je ervan uitgaan dat betrokkene daadwerkelijk voldoet aan het vereiste van ingezetenschap of is daarvoor toch wel iets meer vereist?

Standaardregel is dat inschrijving in de Brp betekent dat het ervoor mag worden gehouden dat diegene ingezetene is van de gemeente. Behoudens tegenbewijs.

Ik zou menen dat het op de weg ligt van een persoon die binnen enkele dagen na benoeming tot raadslid ingezetene van de gemeente is geworden om aannemelijk te maken dat diegene daadwerkelijk is verhuisd. En dat het niet slechts een papieren verhuizing is.

De commissie onderzoek geloofsbrieven dient hier extra alert op te zijn, en zo nodig pas op de plaats te maken waar het een dergelijke situatie betreft: *“gemeenteraad wij adviseren u om deze persoon vooralsnog niet toe te laten maar eerst aannemelijk te laten maken dat betrokkene daadwerkelijk huis en haard heeft verplaatst naar onze gemeente.”*

Setting raadsvergadering 30 maart 2022

Het beëdiging van de toegelaten raadsleden vindt plaats in een openbare raadsvergadering. Dit kan een fysieke raadsvergadering zijn maar ook een digitale.

Voor laatstgenoemde optie kan worden gekozen als een of meer toegelaten raadsleden onverhoopt wegens quarantaine niet in staat zijn om in de raadzaal aanwezig te zijn.

Onmogelijk is de optie waarin raadsleden tijdens dezelfde raadsvergadering deels fysiek en deels digitaal worden beëdigd.

Dat zou neerkomen op een hybride raadsvergadering. En die behoort nu eenmaal niet tot de mogelijkheden. Zie in dit verband artikel 19 lid 1 Gemeentewet en artikel 2.1 Tijdelijke wet.